

TRIỂN KHAI TRI KIẾN GIẢI THOÁT

CON NGƯỜI TỪ ĐÂU SANH RA?

THÍCH NỮ NGUYÊN THANH

Ấn bản điện tử được đăng tải trên trang web
Tri Kiến Giải Thoát:

<https://www.trikiengiaithoat.net>

Ước mong mọi người sống không làm khổ
mình, khổ người và khổ chúng sanh.

Ngày 28 tháng 9 năm 2023

CON NGƯỜI TỪ Đâu SANH RA?

Chú L.D thưa hỏi

Hỏi: *Sư cô ạ, hôm nay con có nói chuyện với một em gái làm quản lý (phó phòng SA - hỗ trợ kinh doanh), năm nay em ấy 40 tuổi, sinh năm 1984, lập gia đình và có 3 con gái và có mong muốn để thêm 1 con nữa và là con trai (nhờ can thiệp của y học). Em ấy cũng trải qua nhiều thăng trầm về chuyện tình cảm gia đình, chồng và con, với cả những kết quả tích cực và tiêu cực, và rồi đến hôm nay em ấy mong muốn biết mình là ai, mình từ đâu đến và chết mình đi về đâu để em ấy rõ ràng sứ mệnh của em ấy với cuộc đời này và được sống đúng với giá trị của mình và được hạnh phúc và bình an, con không biết bắt đầu như thế nào để em ấy biết được là sinh ra từ nhân quả, sống trong nhân quả, chết thì trở về nhân quả. Vậy con mong sư cô giúp em ấy để bắt đầu hiểu biết và học về nhân quả và thực hành nhân quả sư cô nhé. Con cảm ơn sư cô ạ!*

Đáp: Kính gửi chú L.D!

Đây là câu hỏi về cá nhân nhưng có tính tổng quát đối với sự sống của con người, đó là: Con người từ đâu sanh ra, sống để làm gì và chết đi về đâu, muốn sống được bình an thì phải làm thế nào?

1- Con người từ đâu sanh ra và chết đi về đâu?

Vạn vật trong môi trường sống này đều do các duyên kết hợp lại mà thành, không có vật nào được hình thành bởi một duyên đơn lẻ. Từ một hạt giống gieo xuống, kết hợp với đất, nước, không khí, ánh sáng, nhiệt độ, phân bón... mà phát triển thành cây và có thể cho ra những quả. Thì con người chúng ta cũng vậy, con người cũng do các duyên trong môi trường sống hợp lại mà thành.

Môi trường sống cung cấp các duyên để hình thành nên vạn vật, khi các duyên tan rã thì vạn vật cũng trở về với môi trường sống. Cho nên, con người từ môi trường sống sinh ra, sống trong môi trường sống và chết trở về với môi trường sống.

Môi trường sống gồm đất, nước, gió, lửa, các chất khí và các từ trường. Do sự vận hành của các chất khí và từ trường mà tạo thành sự biến dịch thay đổi không ngừng của các vật thể, vì thế mà tạo các duyên tan hợp, nhờ các duyên tan hợp này mà vạn vật được sanh ra. Từ loài rong rêu, cây cỏ, vi trùng, vi khuẩn, động vật hay con người đều được sinh ra trong môi trường sống, ngoài môi trường sống thì không có vạn vật.

Như đã nói ở trên, không có gì tồn tại chỉ do một duyên (yếu tố) đơn lẻ, mà mỗi sự vật, hiện tượng đều do vô số duyên kết hợp lại mà thành, khi các duyên này tan rã thì sự vật, hiện tượng biến mất (hoại), sự thành hoại do các duyên hợp và duyên tan

gọi là quy luật nhân quả. Quy luật nhân quả là quy luật duyên hợp và duyên tan.

Cho nên, đứng trên lập trường **“duyên hợp”** thì Đức Phật đã xác định cho chúng ta được rõ: **“Con người sanh ra từ nhân quả, sống trong nhân quả, chết lại trở về với nhân quả”**. Nói đến nhân quả là nói đến sự kết hợp giữa các duyên trong môi trường sống, môi trường sống gồm vật chất và các từ trường. Từ trường kết hợp với các duyên tạo nên con người được gọi là nghiệp.

Vì thế, như Đức Phật đã dạy: **“Con người là thừa tự của nghiệp”, “nghiệp là thai tạng của con người”**, có nghĩa là con được sinh ra từ nghiệp. Vậy nghiệp là gì?

Trưởng lão Thích Thông Lạc đã xác định: **“Nghiệp là do các hành động vô minh của các duyên hợp và duyên tan trong môi trường sống tạo thành, cho nên các duyên hợp và duyên tan trong môi trường sống là chủ thể tạo tác ra nghiệp, nhưng các hành duyên hợp và các hành duyên tan trong môi trường sống là pháp vô thường, còn nghiệp là từ trường hành động thiện ác của các duyên hợp và các duyên tan trong môi trường sống tương ứng với những hành động vô minh thiện ác của môi trường sống mà tiếp tục tái sanh luân hồi, nên gọi là duyên hợp.**

Thân tâm con người là một hành duyên hợp và cũng là một hành duyên tan của môi trường sống, cho nên nó là pháp vô thường. Nó là pháp vô

thường nên không đi tái sinh luân hồi, mà do các hành động thiện ác của nó phóng xuất ra những từ trường nghiệp thiện ác, mà kinh sách gọi tắt là “nghiệp”. Nghiệp ấy tương ứng với mọi người nên tái sinh luân hồi, chứ không phải tâm con người đi tái sinh, vì tâm con người là pháp vô thường như trên đã nói. Pháp vô thường không thể đi tái sinh được”. Như vậy, từ trường hành động của các loài động thực vật do vô minh thúc đẩy là nghiệp, nghiệp này tương ứng với các duyên trong môi trường sống mà tái sinh.

Cỏ cây hoa lá đang rung động, đó là nhà máy tạo ra từ trường nghiệp của cỏ cây hoa lá.

Hành động trên thân, miệng, ý của con người và động vật do vô minh điều khiển sẽ tạo ra nghiệp, tức là từ trường thiện ác của hành động đó.

“Từ trường hành động” là danh từ mượn khái niệm của vật lý, giống như từ trường nam châm, từ trường dòng điện... còn từ trường hành động của các loài động thực vật thì hiện thời các nhà khoa học chưa phát hiện ra, nhưng dưới đôi mắt của bậc tu chứng có trí tuệ không còn bị giới hạn bởi không gian và thời gian thì người ta nhìn thấy rất rõ từ trường này, gọi là nghiệp. Vì khoa học chưa phát hiện ra, nên họ đành mượn một danh từ gần tương đương trong vật lý để diễn tả từ trường nghiệp của con người và các loài động thực vật, cũng như các vật thể chuyển động để diễn tả.

Sự “**vô minh**” đối với con người và các loài động thực vật là hành động theo tâm ái dục thúc đẩy, nói ngắn gọn là hành động làm khổ mình khổ người. Còn “**minh**” là hành động không làm khổ mình khổ người. Hành động “**vô minh**” mới tạo nghiệp tái sanh, còn hành động “**minh**” thì không tương ưng tái sanh, vì muốn tái sanh thì phải có thiện, có ác, có khổ đau.

Trưởng lão Thích Thông Lạc đã mô tả sơ lược về quá trình duyên hợp nên sự sống trong vũ trụ như sau: *“Chúng ta thấy vũ trụ đầu tiên không có loài vật, cây cỏ, nhưng thời tiết, sự hoạt động của không gian nó có cái hành, cái hành nó sẽ tạo thành duyên hợp, duyên hợp đúng lúc thì nó hoá sanh. Thí dụ, cây rong thì nó tự hợp, tự nó hoá sanh chứ không có cái nhân. Như bây giờ chúng ta trồng cái nền nhà bằng xi măng, mình thấy nó hợp với độ ẩm ướt, với sự hoạt động của thời tiết, các duyên xung quanh, rồi nó hoá sanh ra cây rong. Từ cây rong chết mới để lại chất màu mỡ, nó thêm cái duyên nữa. Còn cây rong sống có sự hô hấp thì nó thải ra từ trường làm cho môi trường sống thêm nhiều duyên, thêm nhiều duyên cho nên nó mới hợp duyên sanh ra loài thảo, tức là cây cỏ, rồi từ cây cỏ nó mới sanh ra nhiều duyên nữa để tạo thành cây thảo mộc. Chúng ta thấy, từ cây rong mà sanh cho đến khi có con người xuất hiện thì nó phải trải qua bao nhiêu thời gian và bao nhiêu sự duyên hợp mới tạo ra tới con người.*

Cho nên, con người là một loài động vật rất là quý giá, rất là cao cấp. Từ đó chúng ta mới có đủ trí tuệ để biết được cái thiện, cái ác, cái nhân, cái quả, để chúng ta tu tập làm chủ lại nhân quả đó, không để nó chi phối chúng ta nữa, thì chúng ta thấy rất là tuyệt vời”.

Như vậy, con người sinh ra từ nhân quả, tức là từ nghiệp thiện ác (nhân) tương ứng với các duyên trong môi trường sống tạo thành con người (quả), sống trong nhân quả (môi trường sống) và chết cũng trở về với nhân quả (môi trường sống).

Trước khi lấy ví dụ về sự tái sinh con người, chúng ta xét qua nhân quả thảo mộc để thấy rõ tiến trình hợp duyên và sự tái sinh của nhân quả thảo mộc một cách cụ thể, rõ ràng, khoa học.

Khi gieo một hạt đu đủ xuống, hạt đu đủ này hợp duyên với đất, nước, không khí, ánh sáng, khí hậu, thời tiết, các loài vi khuẩn, côn trùng ở đó... sẽ phát triển thành cây đu đủ. Nếu các duyên kết hợp thuận lợi, cây đu đủ này sẽ cho ra nhiều quả đu đủ, và trong một quả đu đủ sẽ chứa nhiều hạt đu đủ. Khi cây đu đủ mẹ còn sống, có những quả đu đủ chín rơi xuống đất, hoặc côn trùng phát tán hạt đu đủ, hoặc con người hái quả đu đủ và chủ động gieo hạt... thì những hạt đu đủ này nếu hợp đủ duyên với môi trường sống (đất, nước, gió, nhiệt độ, khí hậu...) sẽ phát triển thành cây đu đủ con và có thể cho ra những quả đu đủ, và những quả đu đủ này chứa nhiều hạt có thể hợp duyên để sinh ra nhiều cây đu đủ cháu...

Tương tự như vậy, gieo nhân cam cho ra những quả cam, quả cam ngọt; gieo nhân ớt cho ra những quả ớt, quả ớt cay. Hạt cam, hạt ớt sẽ tương ứng tái sanh, chứ cây cam, cây ớt không thể tái sanh.

Như vậy, gieo nhân nào cho ra quả nấy, một nhân có thể cho ra nhiều quả, trong một quả chứa nhiều nhân. Khi cây thảo mộc còn sống, nhân quả của nó sẽ tương ứng tái sanh thành nhiều thảo mộc con, thảo mộc cháu... còn bản thân cây thảo mộc không thể tái sanh.

Sự tái sanh của con người cũng vậy, đó là sự tương ứng của từ trường nghiệp và các duyên trong môi trường sống tạo thành.

Cho nên, Đức Phật đã dạy: ***“Ta thấy sự sống chết của chúng sanh, người hạ liệt kẻ cao sang, người đẹp đẽ kẻ thô xấu, người may mắn kẻ bất hạnh đều do hạnh nghiệp của họ”***, có nghĩa là nghiệp tương ứng tái sanh thành con người có đặc tính, đặc tướng và hoàn cảnh sống của người đó phụ thuộc vào hành động nghiệp lực của họ. Nghiệp đã tạo từ quá khứ và nghiệp hiện tại sẽ quyết định hạnh phúc hay khổ đau của con người.

Chúng ta sẽ xem xét sự tái sanh của con người thông qua các ví dụ như sau:

- Ví dụ 1: Có người nam và nữ do vô minh không hiểu ái dục là khổ đau, nên có hành động giao hợp với nhau. Tại đúng thời điểm này, nếu có nghiệp của chúng sanh nào tương ứng với nghiệp của hai người đó thì sẽ kết hợp với nhau hình thành nên thai

nhì, thai nhi hợp duyên với các chất dinh dưỡng của người mẹ thì phát triển thành bào thai lớn dần lên và sanh ra một con người, con người này lấy tứ đại bên ngoài (thức ăn như cơm cháo...) nuôi dưỡng tứ đại bên trong để lớn lên và chịu mọi sự tác động của môi trường sống tùy theo hành động nghiệp lực của người đó. Như vậy, con người là nhân quả, là duyên hợp của nghiệp và các duyên trong môi trường sống.

Trong đời sống của một con người họ sẽ tạo tác rất nhiều hành động vô minh từ thân, khẩu, ý, hành động vô minh đó sẽ tạo ra từ trường nghiệp thiện ác, nghiệp này tương ứng với chúng sanh để tương ứng tái sanh trong khi người này vẫn còn sống, giống như cây đu đủ mẹ còn sống mà nhân quả của nó đã tái sanh thành nhiều cây đu đủ con, đu đủ cháu...

Một người tức giận sẽ tạo nghiệp sân, nghiệp này tương ứng với người nào có tính sân như vậy để tái sanh làm người có tính sân hận.

Một người ăn cắp bị người ta đánh đập là quả, trong quả đó sẽ có từ trường nghiệp nhân của hành động đánh đập phóng xuất ra, tức là có cái hạt trong cái quả. Nếu từ trường này tương ứng đúng thời điểm đó, thì nó sẽ tái sanh làm người hoặc động vật để chịu quả đánh đập trở lại, còn nếu nó không tương ứng được vào đúng thời điểm thì nó cứ nằm trong không gian mà thôi.

Trong văn phòng, Thầy Thông Lạc nói với Nguyễn Thanh, con đừng buồn, nếu con buồn sẽ tái

sanh thành nhiều người buồn khổ, còn nếu con vui vẻ thì sẽ tái sanh làm nhiều người vui vẻ, hạnh phúc.

Cho nên, ngay khi còn sống mà con người đã tạo nhiều nghiệp xuất phát từ hành động vô minh trên thân, khẩu, ý để tương ứng tái sanh, còn cái nghiệp cuối cùng của con người khi chết gọi là cận tử nghiệp.

Một người nằm trên giường bệnh đang hấp hối, chứ chưa chết. Khi vừa chết, bỏ thân này thì hành động cuối cùng sẽ tạo ra từ trường tương ứng với bào thai của người hoặc chúng sanh nào đó đúng lúc đang giao hợp để làm con của họ. Còn nếu cái duyên nhân quả người này chưa hết, chưa tương ứng được thì nó cứ nằm thoi thóp ở đó để trả nợ nhân quả. Khi trả xong nợ nhân quả thì nó tương ứng tái sanh liền, không có một kẻ hở.

Như vậy, con người sinh ra từ nghiệp tương ứng với các duyên trong môi trường sống, sống trong môi trường sống, nếu tiếp tục tạo nghiệp thì nghiệp đó tương ứng tái sanh trong khi người này còn sống, đến khi hết duyên thì cận tử nghiệp cuối cùng sẽ tương ứng với các duyên trong môi trường tiếp tục tái sanh, và trả thân tứ đại về với cát bụi trong môi trường sống.

Rõ ràng, con người sinh ra từ môi trường sống, sống trong môi trường sống và chết trở về với môi trường sống.

- Ví dụ 2: Có một con bò thường ăn cỏ, nó không sát sanh, không trộm cắp, không tà dâm,

không nói dối, không dùng các chất gây nghiện, thì nghiệp đó tương ứng với con người, nên khi hợp đủ duyên sẽ tái sinh làm người.

Như vậy, ở lột nghiệp con bò, nó đã tạo ra từ trường nghiệp tương ứng với con người thì nghiệp đó sẽ tái sinh thành con người.

Thầy Thông Lạc nói với Nguyên Thanh rằng: ***“Nhiều người tu trong tu viện họ mới làm thú sanh lên đó con”***.

- Ví dụ 3: Một người cầm dao cắt cổ con gà, con gà chết là quả khổ của con gà, trong quả khổ này có cái nhân là hành động giết gà. Hành động giết gà sẽ tạo thành từ trường nghiệp nhân, nghiệp nhân này tương ứng tái sinh thành nhiều con gà để bị cắt cổ trở lại, một nhân sanh ra nhiều quả.

Như vậy, ở nhân quả thảo mộc thì hạt tương ứng tái sinh, hay nói cách khác là nhân quả thảo mộc tái sinh, chứ không phải thảo mộc tái sinh. Đối với loài động vật cũng vậy, nghiệp tương ứng tái sinh, tức là từ trường hành động sẽ tương ứng tái sinh, chứ bản thân động vật không đi tái sinh.

Với hành động giết người thì hành động ác này tạo ra nghiệp nhân ác, nghiệp này sẽ tương ứng thành nhiều con người hoặc động vật để bị giết hại trở lại, một nhân có nhiều quả.

- Ví dụ 4: Có người hỏi Thầy Thông Lạc rằng: ***“Tại sao ông Bill Gates thông minh và giàu có”***, thì Thầy trả lời: ***“Ông Bill Gates đời trước là một người***

thường xuyên bố thí và giữ tâm bất động, nên nghiệp đó tương ưng tái sanh làm người ở đời này vừa thông minh vừa giàu có”.

- Ví dụ 5: Có người đọc báo thấy đăng tin một người mất nổi toàn u nân từng cục rất đáng sợ, bèn hỏi Thầy Thông Lạc về nguyên nhân nào dẫn đến kết quả như vậy, thì Thầy trả lời: ***“Người này đời trước tạo nghiệp nhìn ai cũng thấy ghét, thấy ác, thường hay nghĩ xấu về người khác, nên nghiệp này sẽ tương ưng tái sanh làm người có khuôn mặt u nân, góm ghềnh, trông đáng sợ để mọi người nhìn vào là thấy không có thiện cảm, thậm chí là ghét bỏ”.*** Như vậy, nhân nào quả nấy rất rõ ràng cụ thể.

- Ví dụ 6: Dưới đây là một câu chuyện nhân quả tái sanh được Trưởng lão Thích Thông Lạc trả lời trong sách Đường Về Xứ Phật:

“... “Ngày 28/7/1900, Vua Italy Umberto I ăn tối trong nhà hàng ở thành phố Monza. Người ta được biết chủ của nhà hàng này cũng có tên Umberto, sinh ra cùng ngày với nhà vua, trong cùng một thành phố, vợ của họ có cùng một tên, đám cưới cũng diễn ra trong cùng một ngày, còn nhà hàng khai trương đúng vào ngày nhà vua lên ngôi vàng.

Nhà vua và người dân thường này rất vui về nhân cuộc gặp gỡ kỳ lạ này và thống nhất sang ngày hôm sau sẽ đến sân vận động. Nhưng đến buổi sáng, chủ nhà hàng Umberto đột ngột qua đời, nhà vua tỏ lòng tiếc thương và chỉ vài giờ sau ông

bị một kẻ vô chính phủ bắn chết. Số phận của họ chỉ không giống nhau ở điểm hai người chết ở những nơi khác nhau”.

Sau khi đọc xong câu chuyện này quý vị thấy đây là một sự trùng hợp kỳ lạ mà trên đời này cũng rất hiếm thấy, nhưng đó là một sự thật phải có. Có ở đây không phải là một sự ngẫu nhiên mà có ở đây là một sự tương ứng theo quy luật nhân quả.

Câu chuyện này chỉ đứng trong nhân quả mới có thể giải thích được. Khoa học dù có nghiên cứu đến đâu cũng không thể nào giải thích được.

Theo luật nhân quả thì hai người này từ một nhân sinh ra nhưng hai người có sự sai khác trong phước báo hữu lậu. Một người có phước báo hữu lậu làm vua nên tiền bạc giàu có, uy quyền đầy đủ, có nhiều kẻ hầu người hạ và binh lính. Còn một người có phước báo hữu lậu nhưng chỉ làm ông chủ nhà hàng giàu sang, không có uy quyền, không có lính hầu người hạ như nhà vua. Do phước báo hữu lậu có sai khác nên ông chủ nhà hàng chết không cùng giờ và chết được an ổn trong êm ái hơn, còn nhà vua bị bắn chết, chết trong hỗn loạn, trong thương đau ghê rợn, máu đổ thịt rơi.

Xét qua nhân quả phước báo hữu lậu của hai người mà chúng ta xác định đây là một nhân sinh ra một quả hai người, đó là nhân TÂM NGUYỆN và SỞ THÍCH bố thí giúp đỡ người nghèo bất hạnh của hai người trong tiền kiếp giống nhau như hai giọt nước, cho nên mới có sự trùng hợp như vậy, nhưng

lại có sự sai khác nhau trong giờ khắc chết, chết trong an ổn và chết không an ổn. Đó là khi tiếp xúc bất thí với mọi người thì người này trực tiếp mang vật phẩm trao tận tay cho người nghèo; còn người kia thì sai người khác trao tặng. Chỉ có những hành động sai khác ấy mà nhân quả cũng không giống nhau trọn vẹn.

Mọi vật lớn nhỏ trong vũ trụ bao la đều theo quy luật nhân quả, không một vật nào thoát ra khỏi quy luật này, chỉ trừ những người tu theo Phật giáo chứng đạt chân lý thì mới thoát ra khỏi quy luật này.

Đây không phải là một sự ngẫu nhiên mà là một sự tương ứng theo quy luật của nhân quả, cho nên không có lý giải theo khoa học được. Muốn hiểu vấn đề trùng hợp này thì chỉ có ở trên góc độ nhân quả trả lời và giải thích những sự việc này mới rõ ràng và cụ thể”.

Qua những phân tích và ví dụ trên thì chúng ta đã thấy rõ: *“Con người sinh ra từ nhân quả, sống trong nhân quả, chết lại trở về với nhân quả”*, tức là: *“Con người sinh ra từ môi trường sống, sống trong môi trường sống và chết trở về với môi trường sống”*. Sự hình thành con người là do nghiệp tương ứng với các duyên trong môi trường sống, vì thế mà Đức Phật đã dạy: *“Con người là thừa tự của nghiệp”*, *“Nghiệp là thai tạng của con người”*. Đó là phần trả lời cho câu hỏi: *“Mình là ai, mình từ đâu đến và chết mình đi về đâu”*.

2- Con người sống để làm gì hay sứ mệnh của con người trong cuộc đời là gì?

Con người từ nhân quả sanh ra thì lẽ đương nhiên sống là để trả nhân quả, thân tâm con người là quả và chính nó cũng là cỗ máy sản xuất các hành động tạo nghiệp nhân để nhận lại kết quả tương ứng với nghiệp nhân mà mình đã tạo, nhân nào quả nấy rất rõ ràng, cụ thể giống như nhân quả thảo mộc vậy. Vì thế, Đức Phật dạy: **“Sống là để trả nghiệp”**, tức là vay nhân thì trả quả, hay gieo nhân nào gặt quả nấy, hoặc tạo nhân thì nhận lại kết quả. Nếu tạo nhân thiện thì nhận về kết quả hạnh phúc, an vui, bình yên, no ấm, khỏe mạnh...; còn tạo nhân ác thì nhận về kết quả bất hạnh, buồn khổ, bất an, nghèo hèn, túng thiếu, bệnh tật, tai nạn... Những kết quả này thể hiện trên thân tâm của con người và hoàn cảnh xung quanh.

Cho nên, Đức Phật đã xác định: **“Chúng sanh, người hạ liệt kẻ cao sang, người đẹp đẽ kẻ thô xấu, người may mắn kẻ bất hạnh đều do hạnh nghiệp của họ”**, tức là hành động vô minh tạo ra nghiệp lực, nghiệp lực đó tương ứng để tạo ra con người hoặc chiêu cảm hoàn cảnh xảy đến với con người.

- Người nào tàn nhẫn sát hại chúng sanh, đã thương chúng sanh mà không có chút lòng thương xót, khi nghiệp này thành tựu thì sẽ tương ứng tái sanh làm những loài vật để bị giết hại, bị đả thương trở lại, khi trả xong thì họ sanh lên làm người yếu tử, chết khi còn trẻ, thọ mạng không được lâu dài; và

ngay trong đời sống hiện tại tâm họ cũng bất an, thân họ thường bệnh tật, tai nạn.

Như vậy, gieo nhân làm sát hại chúng sanh, vay nợ xương máu chúng sanh, thì sự sống của người đó phải trả những quả bệnh tật, tai nạn, tâm bất an và nghiệp ác này sẽ tương ứng làm loài chúng sanh để trả quả bị giết hại, ăn thịt... Đó là gieo nhân nào gặt quả đó, tức là phải trả quả báo tương ứng với hành động nghiệp lực đã gieo.

- Người nào hay đánh đập làm đau khổ chúng sanh, dù chúng sanh đó là loài vật hay con người, thì nhân này sẽ tái sanh làm chúng sanh để bị đánh đập làm cho đau khổ, và nếu tái sanh làm người thì người đó thường ốm đau, bệnh tật, không được khoẻ mạnh. Ngay trong đời hiện tại họ cũng sẽ bị bệnh tật, cơ thể hay bị tổn thương và tâm hồn bất an.

Như vậy, người gieo nhân làm tổn hại sự sống chúng sanh, thì sự sống của họ sẽ nhận lại quả báo bị bệnh tật, cơ thể bị tổn thương và tâm hồn bất an.

- Người nào thường có lòng thương xót sự sống của chúng sanh, luôn cẩn thận, ý tứ không làm tổn thương tới sự sống của chúng sanh. Khi đi thường quan sát để không dẫm đạp chúng sanh, không suy nghĩ và nói những lời làm tổn hại sự sống của chúng sanh, thì nghiệp này sẽ tương ứng trên bản thân họ hoặc tái sanh làm người ít bệnh tật, thường khoẻ mạnh và sống trường thọ.

Cho nên, tạo nghiệp nhân thương yêu chúng sanh thì sự sống của chúng ta sẽ nhận lại quả ít bệnh tật, cơ thể được khỏe mạnh và tuổi thọ dài lâu.

- Nếu người nào tính tình hay phẫn nộ, nhiều phật ý, ai động tới là bất bình, sân hận, chống đối, bất mãn, khi nghiệp này được thành tựu họ sẽ sanh làm chúng sanh ở hoàn cảnh khổ đau, sau khi trả xong nghiệp đó tái sanh lên làm người có khuôn mặt thô xấu. Khi một người đang sân hận, thì khuôn mặt họ rất đáng sợ, biểu lộ tướng xấu xí. Cho nên, nhân nào quả nấy rất rõ ràng, cụ thể.

- Nếu có người nào thường sống nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng với mọi người, không có phẫn nộ, không có phật ý trước mọi hoàn cảnh, thì khuôn mặt họ lộ ra vẻ hiền hoà, dễ mến, khi nghiệp này thành tựu sẽ tái sanh làm người có khuôn mặt đẹp đẽ, tướng hảo quang minh.

Như vậy, gieo nhân sống thanh thản bằng đức hạnh nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng thì quả là cuộc sống được hạnh phúc, an vui, nếu tái sanh thì làm người có khuôn mặt xinh đẹp, tướng tốt.

- Nếu có người thường sanh tâm ganh ghét, đố kỵ, không muốn ai hơn mình, thậm chí vu khống hại người, khi nghiệp này thành tựu sẽ tái sanh vào nơi khổ đau, thường chứng kiến cảnh thị phi, chia rẽ, nếu được sanh làm người, thì người này không có quyền thế hoặc quyền thế rất nhỏ.

Rõ ràng, gieo nhân ganh ghét, đố kỵ người, không muốn ai hơn mình thì phải nhận lại cuộc sống

khổ đau, nếu sanh làm người thì không có quyền thế, hoặc quyền thế nhỏ, tức là mình sẽ không bằng ai.

- Nếu người nào không khởi tâm ganh ghét, đố kỵ, luôn coi trọng mọi người, khi nghiệp này thành tựu sẽ tái sanh làm người có quyền thế, được mọi người coi trọng, đó là nhân nào quả nấy rất rõ ràng, cụ thể.

- Nếu người nào có tâm lòng ích kỷ, nhỏ mọn, không bố thí, không san sẻ, không cúng dường, không giúp đỡ cho ai, sống tằn tiện, khi nghiệp này thành tựu nếu họ được sanh làm người thì người đó cũng nghèo khổ, không có tài sản.

Trong xã hội có nhiều người đói khổ, lang thang, cơ nhỡ, sống qua ngày với số tài sản ít ỏi là do nghiệp ích kỷ, bòn xén mà ra.

- Nếu người nào có tâm lòng biết san sẻ sự sống, thường bố thí, cúng dường, giúp đỡ những người bất hạnh, tâm rộng rãi, phóng khoáng, khi nghiệp này thành tựu sẽ tái sanh làm người sống trong hoàn cảnh đầy đủ, giàu sang, có tài sản của cải lớn. Ngay trong đời sống hiện tại, người gieo nhân bố thí, cúng dường, biết san sẻ sự sống với chúng sanh thì công việc suôn sẻ, gặp hoàn cảnh thuận lợi để nhận lại kết quả vật chất đầy đủ... Như vậy, nghiệp giúp đỡ sự sống cho chúng sanh đúng chánh pháp, sẽ nhận lại kết quả là hoàn cảnh đầy đủ, giàu có, không có thiếu trước hụt sau.

Trong kinh Phật kể rằng: ***“Xưa có một bà già đi ăn xin, bà rất nghèo, trong buổi hôm đó bà đi xin***

mà không được gì hết. Nhưng ông Ca Diếp thấy bà già này có duyên với mình, rất đáng thương, cần phải độ bà, mà bây giờ bà nghèo quá, không bao giờ bà biết bố thí cho ai hết, bà đi xin bà không có đủ ăn, làm sao bố thí được. Cho nên, ông Ca Diếp tìm mọi cách để làm sao cứu bà này thoát ra khỏi cảnh nghèo đói. Ông đến xin bà: bà hãy bố thí cho tôi thì bà sẽ được giàu sang, bà sẽ được sung sướng, bà sẽ được đầy đủ hơn, bà hãy bố thí đi, bà có cái gì bà bố thí đi.

Bà nói: tôi đi xin hỏi sáng tới giờ không có một đồng xu đồng điều nào hết, làm gì tôi bố thí được ông. Tôi còn đói gần chết mà làm sao tôi cho ông được.

Ông Ca Diếp nài nỉ: bà hãy bố thí đi, bà hãy bố thí cái gì mà bà có trong người của bà, cái gì mà bà có trong lòng của bà thì bà hãy bố thí đi.

Bà nghe ông thầy này nài nỉ bà bố thí một cách rất tha thiết cho nên bà mới quỳ xuống bà nói: bây giờ bà có tấm lòng của bà biết bố thí cho ông mà thôi, bà dâng hai bàn tay lên đối với ông Ca Diếp.

Ông Ca Diếp nhận sự bố thí của bà với tấm lòng thành của bà chứ chẳng có đồng xu, đồng điều nào hết, hoàn toàn chẳng có vật gì. Đêm hôm đó bà chết, bà được sanh lên cõi trời (ý nói là hoàn cảnh thuận lợi, cuộc sống vật chất đầy đủ). Bây giờ bà đã hưởng đầy đủ, cái ăn cái mặc gì cũng được đầy đủ”.

Chúng ta thấy chỉ một cái lòng bố thí chỉ một chút như vậy với một bậc A La Hán thì ngay đó phước báu rất là lớn, rất là vĩ đại.

- Nếu một người nào tính tình ngạo nghễ, không tôn kính những bậc đáng tôn kính, không biết nhường chỗ cho những người già yếu, bệnh tật, thường mực hạ vô nhân, không coi ai ra gì, nuôi dưỡng lòng kiêu căng, ngạo mạn, khi nghiệp này thành tựu sẽ sanh về nơi có hoàn cảnh khổ đau, nếu được làm người thì sanh vào gia đình hạ liệt, ăn học không đến nơi đến chốn, thường làm những việc lao công cực khổ, bị người khác sai khiến, sai bảo. Nghiệp nhân kiêu căng, ngạo mạn, coi thường mọi người là con đường dẫn tới cuộc sống hạ liệt, nghèo khổ.

- Nếu một người không có lòng kiêu ngạo, thường khiêm hạ tôn kính những bậc đáng tôn kính, luôn tôn trọng mọi người, không bao giờ coi thường hay khinh chê ai hết, dù với người nghèo khổ, thấp hèn thế nào người đó cũng không tỏ lòng khinh rẻ, khi nghiệp này được thành tựu sẽ sanh làm người trong gia đình cao quý, có học thức, có tiền bạc, có đầy đủ quyền thế.

Rõ ràng, nhân khiêm hạ tôn kính mọi người thì quả làm người cao quý, có tiền bạc, quyền thế, có học thức để được mọi người tôn kính trở lại.

Cuộc sống của con người là những chuỗi nhân quả nối tiếp nhau bất tận, gieo nhân nào gặt quả đó, là những diễn biến vay trả, trả vay trên sân khấu nhân

quả mà thôi. Con người tạo ra nhân, khi hợp đủ duyên họ sẽ nhận lại quả, nhân của con người là những hành động xuất phát từ thân, miệng, ý. Nếu hành động thiện sẽ nhận lại quả vui, còn hành động ác sẽ nhận về quả khổ. Quả xảy ra trên thân, thọ, tâm và hoàn cảnh sống của người đó.

Như vậy, cuộc sống của con người là nhân quả, hay nói theo lời Phật dạy: **“Sống là để trả nghiệp”**, nếu vừa trả, vừa vay thì cứ vay trả hoài không bao giờ dứt, đó gọi là tái sinh luân hồi trong môi trường sống.

Chúng ta xét thêm những ví dụ về việc **“Sống là để trả nghiệp”** trong đời sống hàng ngày:

- Ví dụ 1: Có người nam và người nữ không hiểu tình dục sẽ mang lại quả khổ đau, nên đắm nhiễm tình dục, thương yêu nhau, nên có hành động **“lấy nhau”** để kết hợp lại thành **“gia đình”**. Rõ ràng, hành động trai gái **“yêu nhau”** là gieo nhân, thì họ phải thọ nhận sự yêu thương, ghen tuông, hờn giận với nhau trong một mái nhà là quả.

- Ví dụ 2: Kiếp trước chúng ta đối xử với những người làm công cho mình quá khắc nghiệt, đánh đập, chửi mắng, trả tiền công ít, v.v... thì kiếp này nghiệp đó sẽ tương ứng với nhau làm vợ hoặc chồng hoặc con cái trong nhà, họ phá tán của cải tài sản và còn chửi mắng đánh đập, khiến cho gia đình đau khổ bất an.

Cho nên, kiếp trước gieo nhân nào thì kiếp này phải trả quả nấy. Tình nghĩa vợ chồng con cái đều do

nhân quả, chứ không phải do số mệnh duyên nợ tiền định.

- Ví dụ 3: Trong gia đình, đứa con có hiếu là đứa con đó nợ cha mẹ trong nhân quả, cho nên nó sanh lên rất có hiếu, bảo sao nó nghe vậy, chăm ngoan học hành, tu chí làm ăn, thường làm vui lòng cha mẹ. Còn một đứa con không có hiếu là cha mẹ nợ nó trong nhân quả, cho nên nó sanh lên để cha mẹ trả nợ, nó thường làm ra những hành động làm cha mẹ phiền lòng như học hành chểnh mảng, lêu lổng, không lo tu chí làm ăn, hay rượu chè, cờ bạc để cha mẹ phải khổ.

Như vậy, vợ chồng con cái là vay nợ nhân quả với nhau. Con cái sanh ra trong gia đình là để trả nợ nhân quả, nếu thuận thì nghe lời cha mẹ dạy bảo, hiếu kính với cha mẹ; còn nghịch thì không nghe lời cha mẹ dạy bảo, thường làm khổ cha mẹ.

- Ví dụ 4: Gần đây, báo chí đưa tin nhiều người có hành vi trục lợi bất chính trong lúc phòng chống dịch bệnh Covid, bị chính quyền mang ra xét xử, thậm chí bỏ tù, phạt tiền. Hành động trục lợi bất chính là nhân, thì quả là bị bỏ tù, phạt tiền, tức là gieo nghiệp nào thì phải trả nghiệp quả đó, không thể nào tránh khỏi. Nhưng chưa hết, nghiệp trộm cắp và phá hoại của công, những người này sẽ tương ưng tái sanh làm trâu, ngựa để trả nợ không biết bao nhiêu đời kiếp mới xong, vì họ gây ra thiệt hại quá lớn cho rất nhiều người.

Như vậy, đời sống của con người là những chuỗi ngày vay nhân trả quả, mà nhân quả là sanh diệt vô thường, nếu không biết chấm dứt nhân quả thì cuộc sống cứ tiếp diễn mãi mãi như những vở tuồng trên sân khấu nhân quả, hết màn này đến màn khác, vui ít khổ nhiều trong môi trường đầy biến động, chứ chẳng có ý nghĩa gì cả, vì có gì là ta, là của ta đâu?

3- Vậy con người muốn sống được bình an thì phải làm gì?

Muốn có cuộc sống bình an thì phải hiểu biết cuộc sống như thật, hiểu biết cuộc sống như thật là hiểu biết mọi sự việc, hiện tượng xảy ra đều do duyên hợp, chứ không có gì xảy ra một cách đơn lẻ cả, thấy sự việc, hiện tượng do duyên hợp tức là nhìn đời bằng đôi mắt nhân quả, nhìn đời bằng đôi mắt nhân quả để làm gì?

Để sống không làm khổ mình khổ người, sống không làm khổ mình khổ người là không gieo nhân ác trong hiện tại, do đó đã chấm dứt quả khổ trong tương lai. Cho nên, sống không làm khổ mình khổ người sẽ chuyển hoá nhân quả trong ba thời: quá khứ, hiện tại và vị lai, khiến cho cuộc sống của chúng ta được hạnh phúc và bình an.

Con người khổ vì không hiểu đúng bản chất thật của các pháp, nên nhìn mọi việc xảy ra bằng tâm dính mắc, chấp trước, tà kiến, dục vọng, luôn thấy sự việc đúng sai, phải trái, chứ không thấy sự việc một cách toàn diện do tổng hòa của duyên hợp nhân quả,

nên thường làm khổ mình, khổ người và khổ chúng sanh.

Khi một người tới chửi mình, nếu mình nghĩ rằng, tôi có làm gì sai đâu mà anh tới chửi tôi vậy, tức là mình thấy sự việc bằng đôi mắt đúng sai, phải trái, nên có chướng ngại ở trong lòng, làm tâm bức tức, có thể biến ra hành động chửi hoặc đánh lại người ta, khiến cho họ càng thêm bức tức và kéo dài sự cãi vã, xung đột, thù hận...

Còn nếu người ta tới chửi mình, mà mình hiểu rằng người tới chửi mình là một duyên để mình trả cái quả mà mình đã từng gieo nhân chửi mắng người khác, đã có quả là phải có nhân, vay thì trả, đó là điều công bằng, có gì đâu mà phải buồn giận!? Với lại, người chửi mình là người đang khổ đau, người đang khổ đau thì mới có thể chửi người khác được, chứ người hạnh phúc thì làm sao mà chửi người khác được, do đó mà mình khởi được tâm thương yêu họ, nên trong lòng mình không còn chướng ngại, và nhờ đó họ cũng nguôi ngoai, cuộc cãi vã sẽ từ từ giảm xuống và tắt hẳn. Đó là nhìn đời bằng đôi mắt nhân quả để sống không làm khổ mình khổ người, thì chúng ta sẽ được bình an trong nhân quả.

Như vậy, người ta chửi mà mình không giận là hạnh phúc, an vui, giải thoát trong chính nghiệp quả đó, vì mình nhìn sự việc bằng đôi mắt nhân quả, chứ không thấy đúng sai, phải trái.

Cũng là sự hiểu biết, nhưng có sự hiểu biết mang tới đau khổ và có sự hiểu biết không mang tới

khổ đau, sự hiểu biết không khổ đau gọi là chánh kiến, chánh kiến là sự hiểu biết như thật, sự hiểu biết như thật là sự hiểu biết toàn diện, hiểu biết toàn diện là hiểu biết duyên hợp, hiểu biết duyên hợp là nhìn đời bằng đôi mắt nhân quả.

Cuộc sống con người cũng như vạn vật đều diễn biến theo quy luật nhân quả, mà nếu chúng ta không hiểu nhân quả thì làm sao có được hạnh phúc và bình an?

Cho nên, sống trong môi trường nhân quả phải hiểu nhân quả để điều chỉnh hành vi trên thân, miệng, ý của mình thuận đạo lý nhân quả thì sẽ được bình an trong nhân quả. Còn không hiểu nhân quả, chỉ nhìn sự việc bằng lăng kính đúng sai, phải trái theo lòng ham muốn của mình thì đành phải chịu khổ đau mà thôi.

Chúng ta nhìn nhân quả như thế nào?

Sống trên đời này ai cũng muốn bản thân được khỏe mạnh, tuổi thọ được dài lâu, vậy mà chúng ta thường ăn thịt, đập giết chúng sanh, nuôi thân mạng bằng xương máu chúng sanh thì làm sao mà khỏe mạnh được? Cho nên, phần đông con người không có ai là không bị bệnh tật cả, vì họ thiếu đức hiếu sinh.

Nếu trong sự sống của mình có những hành động vay nợ xương máu chúng sanh, thì nghiệp đó phải tái sanh làm nhiều chúng sanh để trả nợ xương máu trở lại, và trên bản thân mình có nhiều sự kiện

khổ đau xảy ra như bệnh tật, tai nạn, tâm bất an... một sự trả vay rùng rợn, đau khổ, thâm vô cùng. Do vậy, đạo đức hiếu sinh là tiêu chuẩn sống đầu tiên mà Đức Phật đã khuyên dạy để giúp cho con người xây dựng nền tảng cuộc sống bình an.

Trong đời sống con người, làm ra được của cải, tài sản phải hao tâm tổn trí rất cực khổ, cho nên không ai muốn tài sản của mình bị hao hụt, mất mát. Muốn vậy thì chúng ta đừng nên xâm phạm tài sản của người khác, đừng gian tham trộm cắp, đừng lấy của không cho. Do gieo nhân không gian tham, trộm cắp nên tài sản chúng ta làm ra được đảm bảo, không bị hao hụt. Nếu người nào biết xả tâm bố thí, cúng dường đúng chánh pháp thì sẽ giàu có.

Phần lớn mọi người sinh ra, lớn lên đều xây dựng gia đình, dựng vợ gả chồng, mong muốn cuộc sống âm êm, hạnh phúc, muốn được như vậy phải giữ gìn đức chung thủy một vợ một chồng, không tà dâm, thì cuộc sống gia đình sẽ rất an ổn.

Cuộc sống con người ai cũng cần sự chân thành, chân thật, từ vấn đề giao tiếp hàng ngày, việc mua bán hàng hoá, làm việc hay mọi hoạt động khác, không ai muốn mình bị lừa dối, do đó chúng ta phải gieo nhân không nói dối, tức là thực hiện đức uy tín thì mọi người sẽ có niềm tin ở mình, và mình luôn nhận lại sự chân thành, chân thật, khiến cho tâm mình thoải mái, đó là sự hạnh phúc. Còn mình làm cho mọi người mất niềm tin, thì mình sẽ nhận lại sự

thất tín khiến cho tâm mình sẽ bất an, và do thiếu uy tín nên làm gì cũng khó thành.

Ai cũng muốn có trí tuệ sáng suốt, luôn nhìn nhận mọi sự việc một cách chính xác, đúng đắn, chứ không ai muốn mình u tối cả, vậy thì đừng gieo nhân rượu chè bê tha, đừng sử dụng những chất gây nghiện làm ức chế hoặc hưng phấn hệ thần kinh sanh ra ảo giác, nhìn nhận sự việc sai lầm. Người say sưa nghiện ngập sẽ tàn phá sức khỏe của bản thân, làm tinh thần mất đi sự tự chủ, mang lại gánh nặng cho gia đình và xã hội, vì thế nên chúng ta phải tránh xa việc sử dụng các chất gây nghiện.

Đã gieo nhân tạo ra quả gia đình, thì phải làm tròn bổn phận trách nhiệm với gia đình, sống đúng đạo nghĩa vợ chồng, vun đắp tổ ấm, siêng năng làm việc để nuôi dạy con cái, đồng thời phải biết xả tâm chướng ngại trước cảnh trái ý nghịch lòng, thì tâm hồn sẽ được bình an, đời sống được hạnh phúc.

Khi một người vợ về nhà thấy nhà cửa bẽ bộn, chồng và các con đang chơi game, xem tivi... thì mình phải thấy đây là nhân quả, những gì xảy ra trước mắt chúng ta là kết quả nhận được tương ứng với cái nhân đã gieo trong quá khứ. Nếu mình thấy đúng sai, phải trái, thì mình sẽ nghĩ: ***“Tại sao tôi đi làm cực khổ mà mấy người lại ngồi chơi để nhà cửa bẽ bộn”***, nghĩ như vậy thì trong lòng của mình sẽ có chướng ngại, có chướng ngại tức là khổ đau. Còn nếu thấy đó là nhân quả thì tâm được bình an liền. Sau đó, khi mọi người vui vẻ với nhau, người

vợ mới lựa lời nhắc nhở chồng con nên có ý thức dọn dẹp nhà cửa, cùng nhau vun đắp cuộc sống... thì họ sẽ lắng nghe rất thoải mái.

Trong cuộc sống, chúng ta phải tích cực, năng nổ làm việc để đem lại cho mình cho người một cuộc sống ấm no, hạnh phúc, nhưng không vì vật chất mà chà đạp, xây xé lên nhau để chiếm đoạt về phần mình nhiều hơn, đó là sống đúng đạo lý nhân quả như Thầy Thông Lạc dạy: ***“Sống cần lao nhưng buông xả”***, thì sẽ được bình an trong nhân quả.

Mọi việc xảy ra trong cuộc sống đều không ngoài quy luật nhân quả, gieo nhân nào gặt quả đó, nếu không hiểu điều này chúng ta sẽ thấy cuộc đời điên đảo, trắng đen lẫn lộn, chánh tà bất minh, không có gì là công bằng công lý, thật là bất mãn vô cùng! Nhưng đó là cái nhìn phiến diện theo tâm ham muốn, nhìn sự vật bằng đôi mắt đúng sai, phải trái hạn hẹp với những dữ liệu ít ỏi trước mắt mà thôi, còn nếu chúng ta phân tích sâu bằng đôi mắt nhân quả thì thấy rằng mọi việc trên đời này đều công bằng và tuyệt đối công bằng.

Người gieo nhân đối xử với mọi loài, mọi người, mọi vật công bằng, bình đẳng, tôn trọng thì cuộc sống sẽ đối xử với người đó rất công bằng, bình đẳng, tôn trọng. Còn người sống thiên vị, sai lệch, thường đối trắng thay đen do vô tình hay hữu ý, thì cuộc sống xảy ra với người đó cũng như vậy, thường rơi vào hoàn cảnh éo le, bất công tương ứng với cái nghiệp mà họ đã tạo.

Người gieo nhân ích kỷ thì cuộc sống sẽ cơ cực trăm bề. Người gieo nhân chia sẻ sự sống với tâm lòng rộng mở thì cuộc sống sung túc, không thiếu cái ăn cái mặc, tất cả đều tương ứng với cái nghiệp mà họ đã tạo.

Người gieo nhân giết hại, ăn thịt chúng sanh thì phải thọ quả ốm đau, bệnh tật, tai nạn, bất an, phiền não... Còn người giữ gìn đức hiếu sinh, thương yêu sự sống của chúng sanh thì nhận quả khỏe mạnh, được chúng sanh yêu mến, tâm hồn được an ổn... đó là sự công bằng.

Cho nên, muốn xây dựng cuộc sống bình an, thì phải triển khai tri kiến nhìn đời bằng đôi mắt nhân quả để sống không làm khổ mình khổ người, sống không làm khổ mình khổ người là hạnh phúc, an vui, giải thoát.

Ngay trong mọi hoàn cảnh, dù thuận hay nghịch mà biết xả tâm chướng ngại, sống thuận đạo lý nhân quả, không làm khổ mình khổ người, thì đó là giải thoát.

Ngay trong gia đình sống chung với mọi người mà biết xả tâm, tức là biết sống nhẫn nhục, tùy thuận, bằng lòng, biết thương yêu và tha thứ, sống hoà hợp với nhau, thì đó là giải thoát.

Sống là sự trả nghiệp, nhưng trả nghiệp bằng hành động không làm khổ mình khổ người thì sẽ được bình an trong nghiệp quả của mình, và giải thoát khỏi sự chi phối của nhân quả; còn trả nghiệp bằng hành động làm khổ mình khổ người thì sẽ tạo

nghiệp ác mới để tiếp tục khổ đau trong nhân quả. Vì thế, Đức Phật dạy: ***“Sống là sự trả nghiệp, chứ không phải sự tham đắm”***, tức là sống không làm khổ mình khổ người, muốn sống không làm khổ mình khổ người thì phải nhìn đời bằng đôi mắt nhân quả thiện ác, chứ đừng thấy mọi việc đúng sai, phải trái, vì thấy đúng sai, phải trái là sống theo tâm tham đắm vô minh của mình, nên phải khổ đau.

Trên lộ trình xây dựng cuộc sống bình an bằng trí tuệ đạo đức nhân quả, thì chúng ta phải xác định cho thật rõ, điều gì là quý giá nhất trong cuộc sống của chúng ta?

Thầy Thông Lạc đã dạy Nguyên Thanh: ***“Thân người là một vật quý giá nhất trên thế gian này, vì có thân người mới biết phân biệt thiện ác, mới đủ điều kiện tu hành giải thoát”***, nếu chúng ta không hiểu điều này mà chạy theo ham muốn nhất thời, thường ăn thịt, đập giết chúng sanh, tạo nghiệp ác để mất đi thân người rồi thì không biết bao nhiêu đời kiếp mới có thể lấy lại được thân người, vì: ***“Được thân người là khó, khó như con rùa mù tìm thấy bọng cây giữa biển khơi”***.

Cho nên, bằng mọi giá phải giữ được thân người, có thân người mới có trí tuệ xây dựng cuộc sống bình an. Nếu một người nghèo, chỉ cần họ chăm chỉ làm việc thì cũng có cái ăn, cái mặc. Nếu biết xả tâm bố thí thì họ sẽ giàu có. Nếu biết sống thuận đạo lý nhân quả thì họ sẽ được giải thoát trong nghiệp quả của mình. Còn một người có điều kiện cuộc sống

tốt, mọi thứ đầy đủ, nhưng vì vô minh nên họ sử dụng thân người vào việc thoả mãn dục lạc ăn uống vay nợ xương máu chúng sanh và nhuốm thân tâm vào ác pháp, thì họ sẽ đánh mất thân người, tức là mất đi một công cụ quý giá nhất để tiến hoá.

Cuộc sống chúng ta là nhân quả, mỗi hành động của mình phát ra thì chúng ta nhận lại kết quả tương ứng với hành động đó, không ai có thể sống thay cho chúng ta được, nên Đức Phật đã dạy: ***“Các con hãy tự mình thấp đuốc lên mà đi, Ta chỉ là người hướng đạo”***.

Đức Phật là người đã vượt thoát sinh tử, thấu triệt nhân quả như chỉ trên lòng bàn tay, với lòng yêu thương chúng sanh vô bờ bến, Ngài đã khuyên nhắc, chỉ dạy chúng ta hãy giữ gìn đạo đức hiếu sinh, đó là nền tảng xây dựng cuộc sống bình an. Người nào giữ đức hiếu sinh viên mãn, trọn vẹn trên thân, khẩu, ý thì người đó sẽ giải thoát hoàn toàn, chấm dứt tái sanh.

Câu hỏi này là chú L.D hỏi dùm cho một người em làm cùng công ty, thì chú nên giới thiệu bài **“Khởi động ăn chay”** để chị ấy đọc, hiểu và thực hành đạo đức hiếu sinh một cách cụ thể, rõ ràng, đó là đạo đức căn bản đầu tiên trong 5 tiêu chuẩn đạo đức làm người, để giữ gìn tài sản quý giá nhất đó là thân người, một công cụ tuyệt vời để trả nghiệp và có thể biến chúng ta từ một người phạm phu bình thường thành một bậc thánh giải thoát, chấm dứt tái sanh luân hồi.

Cho nên, sứ mệnh của chị ấy là sống không làm khổ mình khổ người, bắt đầu từ việc trau dồi tri kiến đạo đức hiếu sinh và thực hành ăn chay trong đời sống hàng ngày, để xây dựng cho mình một cuộc sống bình an.

Tóm lại, môi trường sống gồm vật chất và các từ trường, là nơi cung cấp các duyên hợp sinh ra muôn loài vạn vật trong đó có con người, mà duyên hợp là nhân quả, cho nên con người sinh ra từ nhân quả, sống trong nhân quả, nếu biết sống thuận đạo lý nhân quả thì được an vui, giải thoát khỏi nhân quả; còn sống nghịch đạo lý nhân quả, thường làm khổ mình khổ người thì phải nhận lấy sự khổ đau và trở về với nhân quả.

TM. Ban Biên Tập

Sc. Nguyễn Thanh

**Ước mong mọi người sống không làm khổ mình,
khổ người và khổ chúng sanh.**